

1 DUCH SVÄTÝ V BOŽOM SLOVE

Pomenovanie „Duch Svätý“ (DS) pochádza z Biblie: „ruah“ (hebr.) – „pneuma“ (gr.) – „spiritus“ (lat.) znamená **dych, dýchanie, vietor**.

Ako je dýchanie princípom ľudského života a pohyb vetra princípom života zeme, tak je Duch Svätý **princípom prirodzeného aj nadprirodzeného** (duchovného) **života**.

Čo hovorí o DS Starý a Nový zákon?

1.1 STARÝ ZÁKON (SZ)

SZ zdôrazňuje prísny monoteizmus (gr. monos – jeden, teos - Boh) – hovorí vždy len o jednom Bohu. Preto vždy, keď hovorí o Božom duchu (ruah), **hovorí o Božej činnosti a moci** a nie o DS ako tretej božskej osobe.

SZ používa slovo „ruah“ v troch významoch: kozmologickom, antropologickom, teologickom.

1.1.1 Kozmologický význam

Duch ako vietor, vánok, ako priestor so štyrmi svetovými stranami, ako poveternostná skutočnosť... Ale **všetko je plne podriadené Stvoriteľovi**.

1.1.2 Antropologický význam

Duch ako život človeka (fyziologická rovina ľudského života), duch ako myseľ a cit (psychologická rovina ľudského života), duch ako centrum slobody a vôle – rozhodovania (duchovná rovina ľudského života).

Teda ruah znamená **ovzdušie umožňujúce život**.

1.1.3 Teologický význam

Duch ako Boží dych. Ak slovu duch dáme hebrejský (aramejský) obsah, znamená to, že Boh je sila, búrka, ktorej nikto nemôže vzdorovať. Teda **Boh je plnosť života a nekonečnej sily**. Preto protikladom Božiemu duchu je sebecko a hriech. Takže mať Božieho ducha znamená byť svätým (nie hriešnym).

Pôsobenie Božieho ducha v teologickom význame je:

- charizmatické v človeku (porov. 1 Sam 16,13; 2 Sam 7,4-5. 11-16).
- prorocké (porov. Zach 7,12; Ez 2,1-3).
- v prisľúbenom Mesiášovi (porov. Iz 42,1; 61,1; Lk 4,16-19).
- v mesiášskom ľude (porov. Nm 11,29; Ez 36,26-27; Jer 31,31. 33; Joel 3,1-2; Sk 2,14-18)

1.2 NOVÝ ZÁKON (NZ)

NZ zdôrazňuje tiež monoteizmus, no prináša nový pohľad na vnútorný život Boha. O duchu hovorí skoro vždy v teologickom význame.

Najdôležitejšie Ježišovo zjavenie Ducha Svätého: Lk 4,16-19; Lk 10,21-22; Lk 11,13; Jn 14,26; Jn 16, 7.

NZ prináša nové meno: **Paraklétos** – Tešiteľ, Povzbuditeľ, Pomocník, Zástanca, Obhajca, Radca, Prostredník...

1.2.1 Apoštol Pavol

Uvažuje o DS v dvoch líniách:

- DS ako božská sila (porov. 1 Kor 2,4; 1 Sol 5,19-20)
- DS ako vnútorný oživovateľ (porov. 2 Kor 3,3. 6.; Tit 3,5)

1.3 ZHRNUTIE

Zjavenie nám prináša dva pohľady na Božieho Ducha.

(1) **Duch je božská sila**. V tomto kontexte je potom Cirkev chápaná ako Kristovo tajomné telo, v ktorom pulzuje jeho Duch (západná teológia).

(2) **Duch je oživovateľ**. V tomto kontexte Duch vedie Cirkev k završeniu vo večnosti, podobne ako viedol Ježiša k vteleniu i zmŕtvychvstaniu východná teológia).

Apoštol Pavol nám ponúka oba pohľady súčasne: **DS nielen zvestuje spásu, On sám je spása; DS nielen obdarúva Cirkev, On sám je jej oživujúcou dušou**.

Teologicky je zase **pôsobenie DS** vyjadrené dvojako - ako:

(1) **charizmatické** – pôsobenie navonok, ktoré je na úžitok všetkým

(2) **životodárne** – vnútorné pôsobenie v osobe, ktorá ho prijíma

DS je srdcom celého kresťanského života a jeho najvlastnejším „dychom“.

2 SYMBOLY DS

Škála symbolov je bohatá.

2.1 DUCH – DYCH, VIETOR

Iz 42,1; 2 Kor 3,6

Ruah (hebr.) znamená dych, dýchanie, vietor, životný priestor.

Symbolicky význam: život.

Cirkev sa predstavuje ako loď a modlitby jej členov sú ako napnutá plachta na hlavnom stožari. Duch je ako priaznivý Boží vietor.

2.2 OHEŇ

Sk 2,3-4; Zj 3,15-16

Pozitívny obraz ohňa: svetlo, teplo, sila.

Negatívny obraz ohňa: ničenie, bolesť.

V duchovnom živote: horlivosť za dobro, za Božiu slávu.

DS udržiava v srdci kresťana nadšenie a ochotu konať dobro.

DS je ako oheň, ktorý horí v srdci, a aby nezahasol, potrebuje vzduch. Modlitba rozdúchava tento oheň.

Symbolický význam: horlivosť; svetlo, teplo a sila z hora.

2.3 HOLUBICA

Pri Ježišovom krste sa holubica stala symbolom DS (porov. Mk 1,10; Mt 3,16).

Pri stvorení sveta sa Duch Boží vznášal nad vodami (porov. Gn 1,2).

Symbol holuba predstavuje:

- čistotu, pre svoje biele perie;
- jednoduchosť ako opak zákernej nebezpečnosti (porov. Mt 10,16);
- modlitbu, pre lietanie medzi nebom a zemou.

Charakteristickou činnosťou Ducha je modlitba – môžeme ju nazvať „dýchaním Ducha“. A tak ako telesným dýchaním preniká kyslík do krvi a tá potom ho rozvádza do celého tela, tak modlitba vstrebáva DS a umožňuje mu prenikať do všetkej našej činnosti.

Modlitbou vstupujeme do rozhovoru Otca, Syna a Ducha. Bez pomoci Ducha by tento „vstup“ nebol možný. Žiadna modlitba by nebola účinná, ak by sa sám DS neobracal skrze naše

slová k Otcovi a nevolal v skrytosti „Abba, Otče“ (porov. Gal 4,6). A vďaka tomu v každej modlitbe prosíme o lepšie veci, než sme schopní to pochopiť.

Holubica v SZ nikdy nepredstavovala Božieho ducha, ani jeho pôsobenie, ale vždy milovanú osobu (porov. Pies 6,9). Preto holubica pri Ježišovom krste neznamená len prítomnosť DS, ale aj jeho úlohu zjednotenia ľudí do Božej rodiny.

Symbolický význam: modlitba, čistota, jednoduchosť.

2.4 VODA

Jn 7,37-39; Sk 2,17; Iz 58,11

„Živá voda“ je len ta, ktorá pochádza priamo z prameňa, nie z nádoby, mecha alebo cisterny. Symbolizuje dôležitosť krstu, v ktorom po prvý raz vstupuje Duch do človeka a posväcuje ho.

DS ako živá voda dáva rozkvitnúť každej púšti duše, ktorá je spôsobená hriechom.

Symbolický význam: očistenie, život.

2.5 DAR

Sk 2,38; Sk 10,45-46; 1 Kor 12,4. 7

V Trojici je Darca, Obdarovaný a Dar. Otec je prvý Darca a Syn Obdarovaný. Potom Syn je druhý Darca a Otec Obdarovaný (porov. Jn 14,26; Rim 8,9; Hebr 9,14). DS je zároveň nestvorenou Láskou a nestvoreným Darom.

Symbolický význam: Božia veľkodušnosť, ľudská závislosť.

2.6 SVETLO

1 Kor 12,3

Židia spájali svetlo so životom; Gréci s poznaním pravdy, lebo len vo svetle sa môže človek pohybovať i vidieť, s čím sa stretáva... Preto len vo svetle DS môžeme vidieť Krista ako svetlo sveta.

2.7 PARAKLITUS

Ježiš použil tri výrazy na pomenovanie tretej božskej osoby:

- Duch Svätý alebo len Duch (porov. Mt 10,20; 28,11; Lk 11,13; Jn 3,5-8; 14, 26; 20,22);
- Paraklitus (Jn 14,16; 15,26; 16,7);
- Duch pravdy (Jn 14,17; 15,26; 16,12).

Biblické pomenovanie „Paraklitus“ má dva základné významy:

- v pasívnom zmysle: obhajca, advokát, ochranca, obranca, príhovorca, orodovník, poradca.
- v aktívnom zmysle: tešiteľ, povzbuditeľ, utešovateľ.

DS je poslaný Kristom k zarmúteným, lebo len on môže odhaliť ľuďom zmysel kríža a tak ich potešiť tam, kde prirodzené útechy zlyhali.

2.8 ZHRNUTIE

Každý zo symbolov vyjadruje určitú čiastočnú pravdu o osobe DS a jeho pôsobení.

3 PREBÝVANIE DS

“Prebývanie Ducha Svätého” je biblický termín, porov. 1 Kor 3, 16; 2 Tim 1,14.

V širšom slova zmysle vyjadruje to, že DS ako **Boh je všade**. V užšom slova zmysle vyjadruje jeho **špeciálnu prítomnosť – posväcovanie**.

Rozlišujeme trojaké prebývanie DS:

- v Najsvätejšej Trojici;
- vo svete;
- v Cirkvi;
- v dušiach ľudí.

3.1 PREBÝVANIE DS V TROJICI

Tajomstvo Najsvätejšej Trojice nepochopíme, lebo presahuje náš rozum, ale nie je proti rozumu. Logické je: jeden Boh sú tri osoby. Nelogické by bolo: jeden Boh sú traja Bohovia; alebo jedna osoba sú tri osoby.

Boh existuje ako spoločenstvo. Pretože je nezložený (jednoduchý) a večne nemenný. Z dokonalej vnútornej Božej jednoduchosti vyplýva, že všetky Božie vlastnosti sú reálne totožné s jeho božskou prirodzenosťou. Boh teda nie je len dobrý, on je Dobro; nie je len múdry, on je Múdrosť. Jednotlivé **božské osoby sa preto neodlišujú na základe vlastnosti, ale na základe protikladných vzťahov.** V jedinom Bohu je Rodič, Zrodený a Zrodenie. Z Otca Rodiča vychádzajú obaja – aj Syn (Zrodený) aj Duch (Zrodenie) – cez jeho otcovstvo. Otec a Syn sú dva póly trojičného pohybu. Pohybom je Duch, ktorý je menovaný na treťom mieste, po oboch póloch. To však neznamená, že je posledný. Keďže Duch nie je ani počiatok (to je Otec), ani koniec (to je Syn) – je na začiatku i na konci. V Duchu Otec plodí a Syn je splodený.

Zjavením Trojice Boh pozval ľudí „do svojho súkromia“. Viera v Trojicu je kladnou odpoveďou na toto pozvanie.

Tajomstvo Najsvätejšej Trojice obsahuje aj tajomstvo tretej božskej osoby – DS.

3.1.1 Prebývanie a prenikanie

Jn 14,13. 16.; 1 Kor 2,10-12; Rim 8,9; Zj 22,1

Jn 14,10-11; Jn 10,30; Jn 16,13-15; 1 Kor 2,10-11

Tri božské osoby od večnosti existujú v číselne jednej božskej prirodzenosti. Ide o dokonalé prenikanie božských osôb v jednej božskej prirodzenosti. Tri božské osoby **sa navzájom prenikajú a v sebe navzájom prebývajú.** Žiadna z osôb Trojice nie je vyššie alebo nižšie ako ostatné dve.

DS, pretože je božskej podstaty spolu s Otcom i Synom, je zároveň ich nestvorenou Láskou a nestvoreným Darom. **DS prebýva v Bohu od večnosti.** Toto prebývanie Ducha v Bohu nemá ani začiatok ani koniec, je to vnútro-božské prebývanie.

3.1.2 Pochádzanie

Jn 14,16-17; 15,26; 20,21-22

V trojici rozlišujeme pochádzanie¹:

- Syna od Otca splodením – generatio (porov. Jn 1,1; Ef 3,10);
- DS od Otca a Syna dýchaním – spiratio (porov. Rim 5,5; 1 Jn 4,12-13).

Medzi božským plodením a dýchaním (generatio a spiratio) existuje kontinuita. V oboch ide o „dávanie“ Božieho života, ktorému dominuje láska. Zároveň tu existuje rozdielnosť, a to v smerovaní „navonok“ v zmysle rozlíšenia (plodenie) a v smerovaní „dovnútra“ v zmysle zjednotenia (dýchanie).²

¹ Rozlišujeme pôvodcu – ten, ktorý dáva pôvod a pochádzajúceho – ten, ktorý dostáva pôvod.

² Obydve Božie pochádzania sú: (1) večné, preto aj všetky tri osoby sú večné; (2) vnútorné – tkvejúce v sebe, lebo božská prirodzenosť má dva základné úkony: poznanie a chcenie; (3) substanciálne (podstatne) - účinky týchto pochádzaní sú podstatné (Boží Syn je Božia podstata; Duch je Božia podstata).

Vnútorý Boží život sa prejavuje poznaním a chcením.³ Preto sú v Bohu analogicky dve pochádzania, ktoré treba chápať v tom zmysle, že v Bohu sú dva póly a Duch je večný pohyb, ktorý smeruje od jedného k druhému a oba póly spája. Tak môžeme povedať, že:

- činnosťou rozumu – poznaním Otec plodí Syna
- činnosťou vôle – chcením (láskou) Otec a Syn dýchajú Ducha.

Ježiš, ktorý bol poslaný (aby odovzdal to, čo počul) od Otca, nedaruje Ducha len čiastočne – pretože ho nedáva ako ten, kto ho sám prijal. On, ktorý bol poslaný a prevyšuje všetkých, daruje Ducha v plnosti. Preto to môže urobiť, že je jeho pôvodcom.

Otec a Syn sú počiatkom Svätého Ducha, nie dva počiatky. Otec splodil Slovo tak, aby tiež z neho vychádzal spoločný dar – DS. Teda, aby bol Duchom obidvoch (Otca i Syna).

Dogma: DS je od Otca a Syna: nie učinенý, ani nie stvorený, ani nie splodený, ale vychádzajúci. **DS pochádza od Otca i Syna ako jediný dych.**

DS z Otca vychádza otcovským spôsobom, zo Syna vychádza synovským spôsobom. Keby Syn nevlastnil Ducha v rovnakej miere ako Otec, neprebývala by v ňom plnosť božstva (porov. Kol 2,9). A keby Syn len prijímal lásku a sám by nebol aj jej prameňom, nebol by rovný Otcovi (porov. Jn 10,30; 14,9-11).

3.1.3 DS – božská osoba

Pravda o DS ako Bohu je ovocím novozákonného zjavenia. DS sa nám ukazuje ako:

- nositeľ činnosti (porov. Mt 3,16; Sk 13,2)
- Boh (porov. Sk 5,3; 1 Kor 6,19-20)
- osoba (porov. Jn 14,26; Sk 15,28)

Psychologická teória o Trojici (sv. Augustín, De Trinitate, XIV.) – vychádza zo zjavenej pravdy, že človek je stvorený na Boží obraz (porov. Gn 1,26) a má trojrozmernú myseľ – rozum (Syn), vôľa (Duch), pamäť (Otec). Teda človek zobrazuje jediného Boha v troch osobách. Táto trojica ľudských schopností (rozum, vôľa, pamäť) nie je obrazom Boha preto, že myseľ si pamätá, chápe a miluje samu seba, ale preto že si môže takisto pamätať, chápať a milovať toho (Boha), ktorý ju stvoril. DS je v tomto obraze vôľou – schopnosť milovať.

Črtá Ducha je moc, všemohúca činnosť. **Duch je činnosť sama.**

3.1.4 Jednota Božej činnosti navonok

Biblia neraz jednu a tú istú činnosť pripisuje všetkým trom božským osobám.

- stvorenie sveta je pripísané Otcovi (1 Kor 8,6), Synovi (Jn 1,3), DS (Múd 1,7).
- vtelenie Božieho Syna je pripísané Otcovi (Jn 3,16; Mk 1,38; 1 Jn 4,10; Hebr 10,5), Synovi (Flp 2,7; Hebr 10,9; Jn 1,14), DS (Lk 1,35; Mt 1,20).
- odpúšťanie hriechov je pripísané Otcovi (Lk 23,34), Synovi (Mt 9,2; 2 Kor 5,21), DS (Jn 20,22-23; Rim 14,17).
- rozdávanie milosti je pripísané Otcovi (1 Kor 12,6), Synovi (1 Kor 1,2. 30; 12,5), DS (Rim 15,16; Kor 12,4).
- Kristovo zmŕtvychvstanie je pripísané Otcovi (Sk 2,24), Synovi (1 Sol 4,14), DS (Rim 1,3; 8,11).

Inokedy pripisuje Biblia jednu činnosť dvom božským osobám.

- zoslanie Ducha Svätého je pripísané Otcovi (Jn 14,16) a Synovi (Jn 16,7).

Dogma: „Tri božské osoby majú navonok jednu činnosť.“

Jediná činnosť božských osôb navonok je dôsledkom jednej podstaty, trojičných vzťahov a jednej prirodzenosti (platí zásada: „Koľko prirodzenosti, toľko činností.“). **Vonkajšia činnosť Najsvätejšej Trojice je jediným a jednoduchým aktom.**

³ V jedinom Bohu sú: dve pochádzania, tri osoby, štyri vzťahy (otcovstvo, synovstvo, aktívne dýchanie, pasívne dýchanie), päť znakov (nenaroditeľnosť, otcovstvo, aktívne dýchanie, synovstvo, pasívne dýchanie - spirácia).

Privlastňovanie rôznych skutkov jednotlivým božským osobám je oprávnené. Na základe charakteristických úloh každej božskej osoby a z praktických dôvodov (názornejšia náuka o Trojici) teológia pripisuje jednotlivým osobám isté činnosti: Boh Otec — Stvoriteľ, Boh Syn — Vykupiteľ, Boh Duch Svätý — Posvätitel'. Alebo: Otec stvoril svet skrze Syna v Duchu Svätom; Syn, poslaný Otcom, sa vtelil v Duchu Svätom; Duch Svätý, poslaný od Otca a Syna, posväcuje ľudí a prebýva v ich srdciach.

3.2 PREBÝVANIE DS VO SVETE

Prebývanie DS vo svete je dvojaké:

- historické (zoslanie DS),
- nadprirodzené (pôsobenie DS).

3.2.1 Historické prebývanie DS - Turíce

SZ pripravoval Turíce (porov. Joel 3,1-2; Iz 42,1; Jer 31,33-34; Ez 11,19-20; 36,26-27). V NZ sa Turíce naplno uskutočnili (porov. Jn 7,37-39; 14,26; 19,30; 20,22; Sk 2,1-4; 32-33; Gal 4,6).

Slávnosť Turíc – päťdesiaty deň po Veľkej noci – mala u Židov povodne roľnícky význam. Bol to prvé poďakovanie za úrodu (porov. Lv 23,15-16; Ex 23,16; Tob 2,1). Asi v 3. stor. pred K. sa obsah Turíc zmenil, stali sa **slávnosťou zákona a zmluvy** (porov. 2 Krn 15,10-15). Apoštoli a cirkevní otcovia videli aj vonkajšiu podobnosť medzi Božím odovzdaním zákona na Sinaji a odovzdaním DS vo Večeradle (hukot a oheň). Teda „apoštoli nezostúpili z hory s kamennými tabuľami v rukách ako Mojžiš, ale vyšli z Večeradla s DS vloženým do svojho vnútra a z tohto prameňa všade rozdávali poklady múdrosti, milosti a rozličných duchovných darov“ (Ján Zlatoústý).

Zoslanie DS v deň Turíc je spolu so zmŕtvychvstaním najväčšia novozákonná udalosť. Začiatky pôsobenia DS opisuje Lukáš v Sk, preto sa táto kniha volá evanjelium DS.

Zoslanie DS mohlo nastať až po oslávení Ježiša (porov. Jn 7, 39). Zoslaný Duch sprítomňuje v Cirkvi – všetkých čias a všetkých miest – Kristovo zjavenie a robí ho živým a účinným v dušiach. Keby Ježiš Kristus nedal svetu svojho Ducha, jeho vykupiteľské dielo by nebolo dokonané a nemohlo by sa ďalej šíriť vo svete.

Turíce sú vzhľadom na toho, kto posielal, udalosťou Ježiša Krista (kristologické tajomstvo) a vzhľadom na toho, kto je poslaný, sú udalosťou DS (pneumatologické tajomstvo).

Zoslanie Ducha je najväčší Dar všetkých duchovných darov (porov. KKC 733-736). Kristus spolu s Otcom posielal DS tým, čo v neho veria. Poslanie Ducha sa rozvíja v deťoch, ktoré adoptoval Otec v tajomnom tele svojho Syna (por. KKC 690).

V prvých storočiach Cirkvi koexistovali vedľa seba dve chápania Turíc – Turíce sú:

- sviatkom zoslania DS na päťdesiaty deň po Veľkej noci. Toto chápanie napokon od 4. stor. prevládlo a je i dnes všeobecné rozšírené.
- päťdesiat dní trvajúcim sviatkom „duchovnej prítomnosti“ zmŕtvychvstaleho Krista. Viditeľným zoslaním DS sa Turíce končili (staršie a blízke sv. Lukášovi).

3.2.2 Nadprirodzené prebývanie DS – pôsobenie, úloha DS

Am 3,7-8; Múd 1,7; Jn 3,7-8; Sk 2,4; 2 Kor 6,16; Rim 8,14. 19-21; Gal 4,6; Zj 2,11; 21,3

Dogma: „Duch Svätý prebýva vo sväte“.

Pretože je jeden Boh a Otec, z ktorého je všetko, jeden Pán Ježiš Kristus, skrze ktorého je všetko a jeden Duch Svätý, v ktorom je všetko (5 všeobecný carihradský koncil v r. 553).

Kristus zomrel za všetkých, a tak Duch dáva všetkým možnosť, aby prišli k Bohu (Dominum et Vivificantem, 53; Redemptoris missio, 28-29).

DS neprebýva len v tých, čo veria v Krista, ale vo všetkých ľuďoch dobrej vôle (Gaudium et spes, 22).

Teológia vyjadruje, že Boh **Duch dáva život všetkému**; že je dynamikou celého kozmu; že **pôsobí na každý prvok hmotného sveta**. Ale z opatrnosti pred panteizmom neodporúča hovoriť, že „DS je dušou vesmíru“, pretože Duch, hoci je prítomný vo vesmíre, netvorí s ním jednotu, je odlišný od sveta; hoci je neopísateľne blízko svetu, nie je so svetom bytostne spojený.

Prebývanie Boha súvisí s jeho „bytím“ (Absolútne Bytie) a so základnou dimenziou jeho podstaty a tou je nesmiernosť. Nesmiernosť je vlastnosť, ktorou **je Boh nevyhnutne a podstatne prítomný na všetkých miestach** reálnych a možných. Nesmiernosť vzhľadom na reálny priestor sa volá všadeprítomnosť. Boh je prítomný v priestore, a to nielen definitívne ale v plnosti. Vlastnosťou „nezmerateľný“ sa vyjadruje, že **presahuje všetky miery priestoru**.

Prebývanie Boha vo svete súvisí so stvorením. Boh „svoj“ **svet nikdy neopustil a má oň úprimný záujem**. Božia starostlivosť o svet má podľa klasickej teológie tri aspekty:

- zachovávanie sveta (Boh všetko stvorené udržuje a zachováva v bytí);
- Božie spolupôsobenie s činnosťou tvorov (Boh má fyzický vplyv na stvorenie);
- Božia prozreteľnosť (večný Boží plán a jeho vykonávanie v čase; v užšom zmysle slova je to spása človeka).

Pokoncilová teológia všetky tieto aspekty zahŕňa pod pojem „stvorenie“. Napokon **prebývanie Boha vo svete súvisí so spásou**. V nej má prebývanie DS špeciálne miesto.

Dejiny spásy začínajú stvorením sveta a končia Kristovou parúziou (porov. KKC 280, 759) a majú tri etapy:

- pred Kristom;
- účinkovanie Krista v ľudskom tele na zemi;
- po Kristovi (obdobie DS): DS prebral na seba úlohu pokračovania Kristovho poslania.

DS má tri podstatné úlohy:

- svedčiť o Kristovi (porov. Lk 24,47-48; Sk 1,8; Jn 16,12-13),
- budovať jednotu s Bohom,
- budovať jednotu medzi ľuďmi navzájom (porov. 1 Kor 12,14).

DS je princípom jednoty Cirkvi a tiež, v reálnom zmysle, jej vládca. Duch dávaním rôznych darov obohacuje Cirkev rôznymi funkciami, aby pripravovala svätých na budovanie Kristovho tela (porov. Ef 4,12). DS zjednocuje dvoma spôsobmi – pobáda Cirkev smerom:

- von, aby zahrnila do svojej jednoty stále väčší počet ľudí z rôznych kategórií;
- dovnútra, aby upevňovala dosiahnutú jednotu.

Yves Congar (+1980) videl **úlohu DS ako materskú úlohu**. Duch je ten, ktorý:

- rodí nového človeka (Jn 3,7-8; Rim 8,9; 2 Kor 3,3. 6; Tit 3,5);
- učí pravde a prvým nadprirodzeným krokom (Jn 14,26; 1 Kor 2,10-12; 1 Pt 1,1; 1 Kor 12,3);
- umožňuje duchovne hovoriť a konať (Sk 2,4; Gal 4,6; 1 Kor 2,4; Sk 1,8);
- miluje a privádza k láske (Rim 5,5; Flp 2,1-4; 1 Jn 4,12-13);
- uvádza do opravdivého kresťanského života a do večnej blaženosti (Mt 4,1; 2 Kor 3,18; Jn 3,5);
- viaceré „materské práce“ v duchovnom živote Božích detí vykonáva DS.

Prirovnanie Ducha k matke je čiastočne správne, ak sa na Boha nepozera z uhla rozdielnosti pohlaví a ak sa tretej božskej osobe nedáva výhradne ženský osobný profil. Hoci Duch je nenahraditeľnou silou celého kresťanského života - vonkajšieho i vnútorného - predsa nemôže byť charakterizovaný len ženskými a materskými (či len mužskými a otcovskými) črtami. Duchu patria všetky krásne a dobré ľudské vlastnosti, ženské i mužské.

Sv. Hieronym (+420): „Duch je v hebrejčine ženského rodu, v gréčtine stredného rodu, v latinčine mužského rodu. Je to preto, aby sme vedeli, že Duch nemá nijaký rod; v Bohu niet nijakého pohlavia“ (In Isaiam XI, 40,9-11).

4 PREBÝVANIE DS V CIRKVI

Doplním neskôr...